

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Robert Draba
Sekretarz Stanu

Nr BPU.140.12-07
(BPU.15-3-07)

Do druku nr 1595

Warszawa, dnia 20 kwietnia 2007 r.

Pan Lech Czapla
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

W ślad za przedstawionym Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Lecha Kaczyńskiego projektem ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach (druk sejmowy nr 1595) uprzejmie przesyłam uzyskaną w toku konsultacji projektu opinię Komisji Heraldycznej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

SEKRETARIAT
ZASTĘPCY SZEFA KS
20. 04. 2007

WPLYNĘŁO

Opinia o projekcie ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach wraz z uzasadnieniem oraz o projekcie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zmieniającego rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń wraz z wzorami rysunkowymi proponowanych nowych odznaczeń.

Komisja Heraldyczna z zainteresowaniem zapoznała się z przedłożonym przez Kancelarię Prezydenta RP projektem ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach wraz z uzasadnieniem oraz projektem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zmieniającego rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń wraz z wzorami rysunkowymi proponowanych nowych odznaczeń.

Przewidywane wniesienie projektu ustawy do Sejmu z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Lecha Kaczyńskiego będzie istotnym uzupełnieniem obowiązujących przepisów, ale i sprostowaniem dotychczasowych, niewątpliwych przeoczeń (Art. 1 pkt 1), czy pomyłek (Art. 1 pkt 12).

Komisja Heraldyczna z uznaniem odniosła się do projektu wprowadzenia grupy odznaczeń wojskowych, a więc wyróżnień niższego stopnia, co powoli na zachowanie wysokiego znaczenia niedawno wprowadzonego Orderu Krzyża Wojskowego. Argumentowano wówczas, że będzie to elitarny, pokojowy odpowiednik Orderu Wojennego Virtuti Militari, co przy braku odznaczenia będącego substytutem Krzyża Walecznych, wydawało się być założeniem iluzorycznym. Projektowany Krzyż Wojskowy (Art. 1 pkt 5) oraz Krzyże Zasługi rodzajów Sił Zbrojnych (Art. 1 pkt 7) znakomicie zatem uzupełnią system odznaczeń Rzeczypospolitej.

Z uznaniem Komisja odniosła się także do pomysłu przyjęcia jednego, ogólnego wzoru odznaki tych krzyży (krzyża kawalerskiego, najstarszego znaku żołnierza polskiego), a także sięgnięcie do odznaczeń wojennych II RP – Medalu Wojska, Medalu Morskiego i Medalu Lotniczego i na ich założeniu ideowym – znakach i barwach, stworzenie współczesnych krzyży. W ten sposób będzie godnie kontynuowana dewiza żołnierza polskiego – „Polska swemu obrońcy”, mająca swój rodowód w Kościuszkowskich obrączkach z napisem „Ojczyzna obrońcy swemu”. Przy tej okazji zastanawia jednak, że medale nie zostały uwzględnione w proponowanym systemie odznaczeniowym. Zrozumiałe,

że nie byłyby obecnie nadawane, tak jak nie nadaje się innych odznaczeń wojennych – Orderu Wojennego Virtuti Militari czy Krzyża Walecznych. Ale skoro wymienione odznaczenia wojenne ustawa utrzymuje, to i wspomniany Medal Wojska, Medal Morski i Medal Lotniczy winien mieć w niej swoje miejsce.

Interesująco przedstawia się projekt wprowadzenia gwiazd pamiątkowych (Art. 1 pkt 9), również z odznaką o wspólnym wzorze. To ciekawie pomyślane novum w polskim systemie odznaczeniowym przyjęte zostanie na pewno z wdzięcznością przez uczestników polskich kontyngentów wojskowych poza granicami kraju, których wysiłek nie był dotychczas udokumentowany odrębnym odznaczeniem, a co jest w zwyczajach międzynarodowych. Komisja zauważa, że nadanie gwiazdom znaczenia odznaczenia państwowego przez Prezydenta RP, będzie niewątpliwą satysfakcją dla osób dekorowanych, a jest jednocześnie polską tradycją równorzędnego traktowania odznaczeń za zasługi i pamiątkowych.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje fakt przywrócenia jednego z popularnych odznaczeń II Rzeczypospolitej – Medalu za Długoletnią Służbę (Art. 1 pkt 8). To nie tylko wypełnienie luki w obowiązującym systemie, ale także właściwe zaakcentowanie w sferze znaków ciągłości między II i III Rzeczypospolitą. Uchwała Senatu RP z 16 kwietnia 1998 r. o ciągłości prawnej między II i III Rzeczypospolitą pozostaje dotąd poza świadomością ogółu obywateli naszego państwa. Przywrócenie Medalu za Długoletnią Służbę, będzie widowym znakiem jej realizowania. Warto wspomnieć, że będzie to jednocześnie przypomnienie tradycji barw biało-amarantowych, bowiem wstążka medalu jest w tych kolorach. Choć barwy te nie są heraldycznymi, mają one duże znaczenie dla naszej tożsamości narodowej.

Budzi nadzieję, że zapowiedziane Art. 1 pkt 4 określenie przez Prezydenta w drodze rozporządzenia, starszeństwa i wynikającej z niego kolejności noszenia orderów i odznaczeń, uwzględniającej, jako to zapowiedziano „ordery i odznaczenia ustanowione po odzyskaniu niepodległości w 1918 r., których nadawanie zostało zakończone”, stanie się wreszcie wyraźnym i dla wszystkich czytelnym, symbolicznym pomostem łączącym obie Rzeczypospolite.

W świetle powyższego, Komisja Heraldyczna pozwala sobie jednak zwrócić uwagę, że obecna nowelizacja ustawy o orderach i odznaczeniach nie wykorzystuje nadarzającej się okazji dla jednoznacznie wyrazistego podkreślenia tej ciągłości prawnej w pełnym wymiarze symbolicznym. Komisja Heraldyczna postuluje, by Łańcuch Orderu Orła Białego, najznamienitszy polski znak orderowy powstały w I Rzeczypospolitej, ponownie został uznany za Klejnot Rzeczypospolitej tak, jak go określały ustawy II RP do 1992 r.

Komisja wyraża nadzieję, że przygotowywana nowelizacja spotka się z życzliwym przyjęciem w naszym parlamencie. Działania w dziedzinie znaków, przybliżające ich czytelność, i rozpowszechniające ich znajomość, a do tego niewątpliwie przyczyni się proponowana ustawa i rozporządzenie, powinny uzyskać powszechne wsparcie. Komisja Heraldyczna już dziś deklaruje poparcie w przypadku inicjatywy stworzenia na bazie istniejącej, nowej, kompleksowej ustawy o orderach, odznaczeniach i odznakach, uwzględniającej państwowe odznaki honorowe, a także dziś właściwie nie mające podstaw, tzw. odznaczenia resortowe.

PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI HERALDYCZNEJ
[Podpis]
Prof. dr hab. Sławomir KUCZYŃSKI

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 26 kwietnia 2007 r.

Cena 0,18 zł + 22% VAT

